

Тернопільський національний економічний університет

Кафедра економічної теорії

Міждисциплінарна курсова робота

з “Глобальної економіки” на тему:

“ ПІ В ГЛОБАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ ”

Студентки 4 курсу групи ЕТ-41

Фарботи В.І.

Керівник:

д.е.н., професор

Козюк В.В.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Члени комісії _____

Тернопіль 2016

План

Вступ

1. Прямі іноземні інвестиції: поняття, стимули приваблення та роль в глобальній економіці.
2. Аналіз глобальних інвестиційних потоків: сучасний стан та тенденції розвитку.
3. Удосконалення механізмів залучення прямих іноземних інвестицій в Україну.

Висновки і пропозиції

Список використаної літератури

Додатки

Зміст

Вступ	3
1. Прямі іноземні інвестиції: поняття, стимули приваблення та роль в глобальній економіці.....	5
2. Аналіз глобальних інвестиційних потоків: сучасний стан та тенденції розвитку.....	10
3. Удосконалення механізмів залучення прямих іноземних інвестицій в Україну.....	21
Висновки і пропозиції.....	30
Список використаної літератури	32
Додатки.....	35

Вступ

Актуальність теми дослідження. Однією з основних рис розвитку світової економіки другої половини XX - початку XXI століття є інтенсивне розширення міжнародних економічних відносин, що проявляється у розвитку і поглибленні системи міжнародного поділу праці, активізації транскордонного руху капіталу, глобалізації бізнесу, розширення доступу іноземних компаній на національні ринки, інтенсифікації обміну науково-технічними знаннями, ноу-хау та інформацією. Поглиблення міжнародної інтеграції і розширення економічного співробітництва веде до посилення впливу зовнішніх чинників на соціально-економічний розвиток окремих країн, серед яких особливе місце займають прямі іноземні інвестиції (далі ПІІ).

Різноманіття форм ПІІ визначає масштабне і багатостороннє вплив, який вони здатні справляти на соціально-економічний розвиток країн-одержувачів інвестицій, що обумовлює розгляд ПІІ як одного з важливих чинників економічного зростання. Особливо велике значення вони набувають в трансформаційний період, що характеризується глибокими змінами макроекономічних умов функціонування економіки. Приплив іноземного капіталу полегшує вирішення багатьох проблем, що стоять перед країною-імпортером капіталу, тому залучення і ефективного включення іноземних інвестицій в систему чинників економічного зростання є найважливішою стратегічною і тактичною задачею багатьох країн.

По-перше, іноземний капітал служить одним з інструментів прискорення інтеграції країни в світову економіку і вирішення протиріч між неухильно зростаючою потребою в інвестиційних ресурсах і їх внутрішньої обмеженістю. По-друге, використання ПІІ сприяє запозиченню і поширенню різноманітного зарубіжного досвіду і ноу-хау. По-третє, іноземний капітал певною мірою може сприяти в оновленні та модернізації виробництва, а також в активізації інвестиційної діяльності в країні. По-четверте, приплив ПІІ впливає на розвиток

ринкових відносин і формування цивілізованих відносин між державою і бізнесом.

Вищесказане у своїй сукупності забезпечує актуалізацію поглибленого дослідження методології залучення прямих іноземних інвестицій в умовах глобальної конкуренції, які знайшли своє відображення у працях українських і зарубіжних дослідників, зокрема: Є.Бойка, В.Гейця, В.Василенка, В.Волошина, О.Власюка, О.Гаврилюка, Б.Губського, М.Денисенка, Б.Данилишина, О.Рогача, В.Загорського, Д.Лук'яненка, А.Мерзляка, А.Пересади, А.Мокія, А.Поручника, А.Румянцева, А.Степаненка, Д.Стеченка, А.Сухорукова, С.Писаренко, І.Ткачук, В.Федоренка, А.Філіпенка, М.Чумаченка, В.Шеремета, М.Якубовського, К.Акамацу, Л.Баклі, Е.Берлоу, Є.Брігхем, О. Вільямсон, Р.Вернон, Д. Гофман, Дж.Данінг, Х.Грей, К.Іверсен, Д.Каддінгтон, М.Кассон, Ч.Кіндлебергер, Р.Коуз, Р.Манделл, А.Ругман, М.Портер, П.Семюелсон, Я.Тінберген, С.Хаймер, П.Фішер та ін.

Мета і завдання дослідження. Основною метою дослідження є обґрунтування позитивної ролі ПІІ в глобальному розвитку приймаючих країн та розробка рекомендацій щодо вдосконалення системи залучення прямого іноземного капіталу в національну економіку.

Досягнення поставленої мети передбачає постановку і вирішення наступних завдань:

- розглянути розуміння сутності прямих іноземних інвестицій в глобальній економіці;
- визначити роль і стимули приваблення прямого іноземного капіталу;
- проаналізувати сучасний стан глобальних інвестиційних потоків;
- на основі зарубіжного досвіду запропонувати шляхи удосконалення механізмів залучення прямих іноземних інвестицій в Україну.

Об'єктом дослідження є прямі іноземні інвестиції в глобальній економіці.

Предмет дослідження є поняття, роль та сучасні тенденції розвитку прямих іноземних інвестицій в країнах світу.

У даній курсовій роботі розглянуто прямі іноземні інвестиції як економічна категорія їх сутність та значення в умовах глобалізації; проведено аналіз сучасного стану прямого іноземного інвестування в країнах світу; проаналізовано проблеми та механізми вдосконалення залучення ПІІ в Україні.

1. Прямі іноземні інвестиції: поняття, стимули приваблення то роль в глобальній економіці.

На початку третього тисячоліття найважливішою особливістю інтенсифікації процесів глобалізації, транснаціоналізації та інтернаціоналізації системи міжнародних фінансів є постійне зростанням обсягів прямих іноземних інвестицій (ПІІ), поява якісно нових характеристик руху інвестицій. На даний момент важливе значення серед інших форм міжнародного руху капіталу, відіграють ПІІ, що здійснюються транснаціональними компаніями (ТНК). Лібералізація сфери регулювання ПІІ, сприяє здійсненню цієї ролі, що відбувається в більшості країнах світу в межах тенденції щодо підвищення прозорості політики заохочення розвитку ринкових відносин.

У найзагальнішому плані поняття «інвестиція» означає довгострокове вкладення капіталу, грошових коштів на певний термін в різні галузі і сфери економіки, в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в довгострокові проекти і т.д. з метою отримання прибутку і досягнення як індивідуальних цілей інвесторів, так і позитивного соціального ефекту [2]. Отже, виробництво товарів та їх переміщення між країнами є основною метою здійснення прямих іноземних інвестицій.

Як окрема сфера наукових досліджень теорія ПІІ розпочала свій розвиток в 60-х роках ХХ ст., після того як С.Хаймер розділив прямі іноземні інвестиції та портфельні інвестиції. На основі багатьох наукових літературних джерел нами було здійснено узагальнення підходів до визначення суті «прямі іноземні інвестиції» (табл.1.1).

Таблиця 1.1

Полісемія визначень поняття «прямі іноземні інвестиції»*

Автор	Зміст поняття
С. Хаймер [3]	ПП – це термін, що описує операцію отримання за кордоном фізичних активів, за якої поточний контроль залишається у багатонаціональної компанії у неї на батьківщині. Іншими словами контроль – це ключовий елемент ПП
МВФ ОЕСР [2]	Інвестиції, що здійснюються за межами національних кордонів з метою розширення виробництва товарів і послуг, закупівлі товарів для імпорту в країну базування або експорту в треті країни. Їх ознаками є те, що інвестору належить управлінський контроль над підприємствами.
СОТ [4]	Такий вид інвестицій за якого інвестор-резидент однієї країни (країни-господаря), розміщує свої активи в межах іншої країни (країна-реципієнт) за умови отримання (збереження) контролю за цими активами.
Дж. Даннінг [5]	Інвестиції здійснюються поза межами країни базування, але всередині - інвестора. Контроль за ресурсами, що переводяться залишається в інвестора. Вони складаються з набору активів та проміжних продуктів, таких як технологія, капітал, знання та вміння у галузі управління, доступ до ринків та підприємливість.
Організація промислового розвитку ООН [2]	Чистий притік інвестицій з метою придбання довготермінового впливу на управління підприємством (10% від акцій або паїв з правом голосу або кількох голосів), яке знаходиться у країні, відмінний від держави-інвестора. Вони становлять суму інвестицій в акції, реінвестицію прибутків, інші довготермінові та деякі короткотермінові капітальні потоки
А. Пересада [6]	Інвестиції зазвичай здійснюються без фінансових посередників у виробничі фонди з метою одержання доходу і участі в управлінні виробництвом. Іноді, інвестор послідовно збільшує прямі інвестиції з метою заволодіння контрольним пакетом акцій(паїв).
О. Рогач [7]	Реальні капіталовкладення в підприємства, обладнання, землю, технологію або послуги, що створюють матеріальну базу для розширення бізнесу за національні кордони.
С. Тесля [8]	Це матеріальні і нематеріальні капітали, які вкладають держава, компанія, підприємець в інші підприємства за кордоном для отримання підприємницького прибутку, за умови довготермінового економічного інтересу та наявності права брати участь в управлінських рішеннях.

*Складено автором на основі джерел [2,3,4,5,6,7,8]

Отже, іноземні інвестиції - всі види інтелектуальних та майнових цінностей, що вкладаються іноземними інвесторами в об'єкти підприємницької та багатьох інших видів діяльності з метою отримання прибутку [3].

На даний момент, основними важливими інструментами державного регулювання сучасного механізму іноземних інвестицій є правові стимули та різноманітні пільги, що сприяють ефективнішому залученню іноземного капіталу та його спрямуванню у регіони пріоритетного розвитку. Основна мета політики стимулювання інвестицій – впливати на величину, характер і напрям інвестиційних потоків. У силу національного режиму національний і закордонний інвестори мають однакові права на одержання стимулів.

Секретаріат UNCTAD розробив класифікацію засобів стимулювання іноземних капіталовкладень, що включає в себе три групи стимулів – фінансові, фіскальні та інші пільги, які наведені у табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Класифікація ОЕСР засобів стимулювання іноземних капіталовкладень*

№ п/п	Групи стимулів	Стимули
1.	Фіскальні	1) податкові пільги; 2) податкові канікули; 3) зниження ставки податку на прибуток; 4) інвестиційні та реінвестиційні знижки; 5) зниження ставки ПДВ; 6) збільшення частки амортизаційних відрахувань; 7) звільнення від імпорتنих мит і зборів на експорт; 8) зменшення податків на експортно-орієнтовані виробництва; 9) податкові кредити, пов'язані з використанням місцевої сировини, для виробництва товарів, які призначені на експорт.
2.	Фінансові	1) гарантії на надання позик; 2) експортні гарантовані кредити; 3) пільгові кредити; 4) страхування державних пільгових кредитів; 5) участь вітчизняного капіталу в інвестиційних проектах з високими комерційними ризиками; 6) субсидії на покриття капітальних витрат інвестиційного проекту (виробничих чи маркетингових).
3.	Інші пільги	1) субсидування послуг: пошук джерел фінансування, допомога в розробці проектів, підготовці кадрів, надання певних технічних можливостей для розвитку ноу-хау, надання інформації щодо кон'юнктури ринків та надання інформації про наявність сировини; 2) обмеження приходу інших виробників на ринок, тобто надання монопольних прав для виробництва обраного товару; 3) захист від іноземних конкурентів; 4) гарантування ризиків при отриманні іноземних позик.

*Складено автором на основі джерела [9]

На практиці різних держав світу найчастіше застосовуються податкові (фіскальні) пільги. Для закордонного інвестора надання податкових пільг є

найважливішим фактором при прийнятті рішень щодо капіталовкладень. Проте, найголовніше значення мають такі чинники як: наявність природних ресурсів, прозорість правової та адміністративної систем, економічна та політична стабільність, вільні перекази прибутків, вартість робочої сили та її кваліфікаційний рівень. Якщо ж всі ці фактори є сприятливими й податкова система країни відповідає всім міжнародним стандартам, то податкові стимули можуть відіграти найбільш вагомую роль у прийнятті інвестором рішення про вкладення капіталу.

Таким чином, прямі іноземні інвестиції є предметом зтяжного інтересу з боку резидента однієї країни (прямого інвестора) підприємству-резиденту іншої країни (підприємства з прямими інвестиціями). Для інвестора основною метою є бажання розміщувати капітал в тих країнах і в тих галузях, де він принесе максимальний прибуток і диверсифікує ризики.

Практика підтверджує, що в процесах глобалізації світової економіки ПІІ виконують важливу роль в порівнянні з іншими формами економічного співробітництва. Роль прямих іноземних інвестицій полягає в наступному [10; 11; 12; 13; 14]:

- є відмінним додатковим джерелом грошей для розширення та оновлення основних фондів, реалізації інвестиційних проектів та програм, які забезпечують відродження і пожвавлення економіки, а також внутрішнє насичення ринку конкурентоспроможними товарами і послугами;

- дозволяють впроваджувати прогресивні технології, сучасні методи менеджменту та маркетингу, а також ноу-хау;

- так як вони зазвичай направляються на конкретні цілі і об'єкти, все це супроводжується в підприємстві вищою підготовкою персоналу, який ефективно використовуватиме різноманітні нові технології, ринкові механізми, міжнародні контракти і т.п.;

- дозволяє закріпити і освоїти досвід функціонування підприємств, які працюють в умовах ринкової економіки, та яким властиві інші "правила гри", що збільшує хвилю прямих іноземних інвестицій, а також надає іноземному

інвестору більше впевненості щодо повернення йому вкладених коштів, з хорошим доходом. Крім того, це дозволить пришвидшити формування в вітчизняній економіці сприятливого інвестиційного клімату, що є сприятливим як для національних, так і для іноземних інвесторів;

- пришвидшує процес інтеграції економіки в світове господарство, розробляє ефективні процеси інтеграції, покращує використання різних переваг міжнародного співробітництва;

- дозволяють уникнути додаткового навантаження на зовнішній борг, на протипагу різним позикам і кредитам, а також сприяє новому надходженню грошових коштів для погашення зовнішнього боргу.

Притік прямих іноземних інвестицій в будь-які країни, насамперед, залежить від її економічного становища та прогнозів стійкості її економіки в середньостроковій перспективі, так як ці інвестиції в основному спрямовуються в розвиток виробництва, то і повернення з них очікується не раніше, ніж протягом декількох років, але за деякими проектами віддача може очікуватися 5-8 років, особливо для соціально значущих (будівництво переробних заводів).

Тому, якщо країна знаходиться в несприятливому економічному стані, а в перспективі спостерігатиметься ще більше погіршення цього стану, то ні про який приплив прямих іноземних інвестицій говорити не можна, тому що занадто високі ризики неповернення.

2. Аналіз глобальних інвестиційних потоків: сучасний стан та тенденції розвитку

Перерозподілення ринків капіталу є характерною тенденцією останніх років. Відбувається зниження питомої ваги операцій з капіталом у національному масштабі на користь міжнародних та внутрішньорегіональних [15, с. 55]. Компанії більше прагнуть організувати власні виробництва закордоном або купувати контрольні пакети акцій місцевого підприємства, ніж орієнтуватися на вивіз товарів закордон. Це виступає гарантією більш успішного виступу на іноземних ринках. Така особливість, значною мірою впливає на загальну характеристику ринку міжнародних інвестиційних потоків.

Нестабільною тенденцією характеризуються зміни загальних обсягів прямих іноземних інвестицій (ПІІ) у світі. Проте за останні роки під впливом удосконалення механізмів міждержавного управління глобальними інвестиційними потоками спостерігається їх збільшення та поступове виведення світової економіки на траєкторію економічного піднесення [16, с. 212].

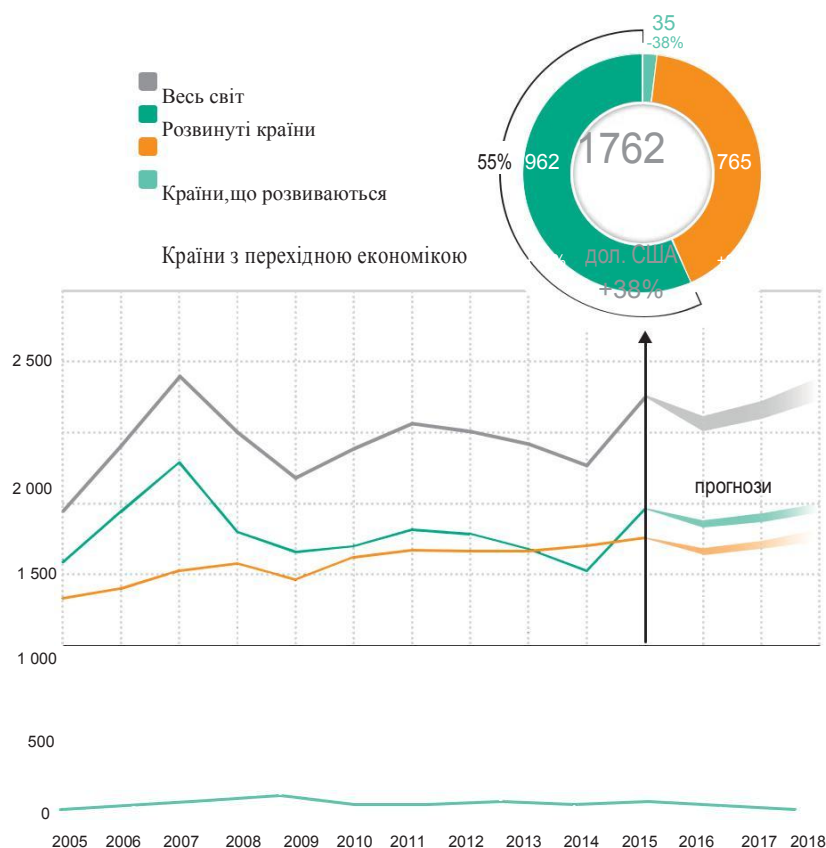
В 2015 році потоки прямих іноземних інвестицій (ПІІ) підскочили на 38% до 1 762 млрд. дол., що досягло найвищого рівня після глобальної фінансово-економічної кризи 2008-2009 років (діаграма 1). Основним фактором глобального відновлення стало різке зростання суми угод міжнародних злиттів і поглинань (ЗіП), що досягла 721 млрд. дол., в порівнянні з 432 млрд. дол., в 2014 році. Такі досягнення були частково обумовлені змінами конфігурації корпорацій, включаючи податкові інверсії. Без урахування цих великих змін конфігурації корпорацій, приріст глобальних потоків ПІІ був би більш помірним і становив би 15%.

Приплив ПІІ в багатьох економічно розвинутих країнах зріс майже в два рази (на 84%), до 962 млрд. дол., у порівнянні з 522 млрд. дол., в 2014 році. Високе зростання припливу було зафіксоване в Європі. У Сполучених Штатах зростання ПІІ збільшилося у чотири рази, порівняно з досить низьким рівнем в 2014 році. Тому частка розвинених країн у світовому припливі ПІІ підскочила з

41% в 2014 році до 55% в 2015 році (діаграма 2.1), розгорнувши тенденцію останніх п'яти років, коли регіони країн, що розвиваються і країн з перехідною економікою стали основними одержувачами глобальних ПІІ.

Діаграма 2.1

Глобальний притік ПІІ по групам країн в 2005–2015 роках і прогнози на 2016–2018 роки (млрд. дол., і проценти)*

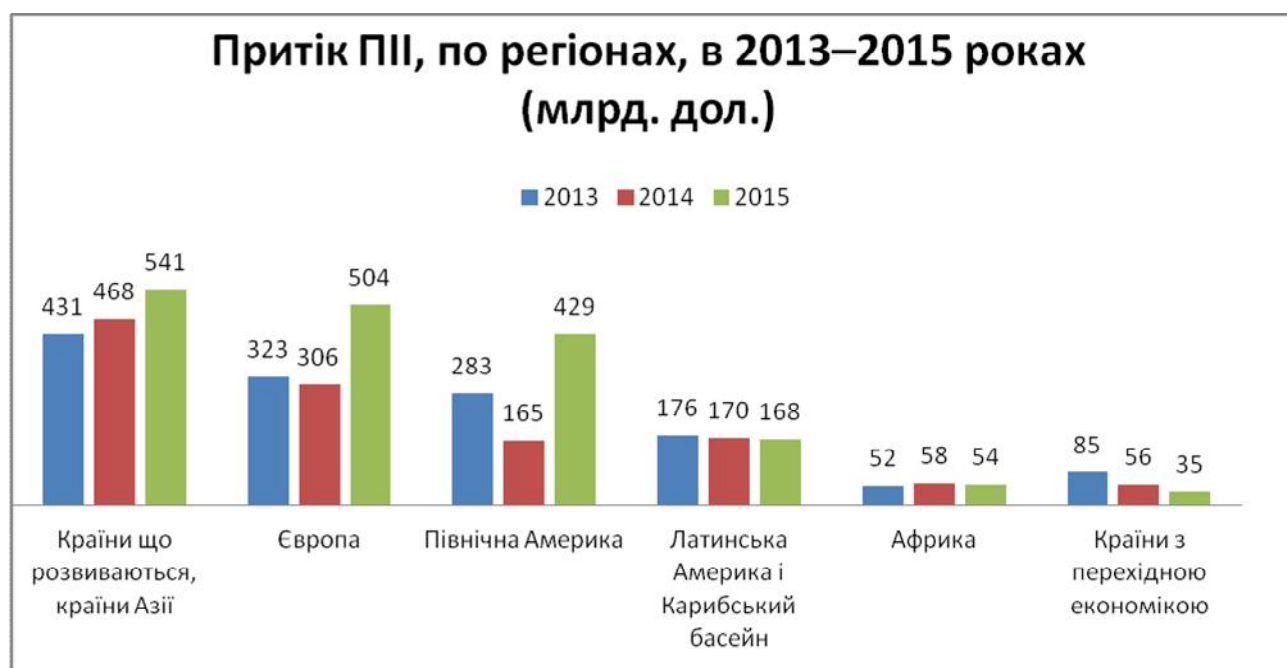


*Джерело [17].

Значною мірою, в бік розвинених країн це зрушення пов'язане з міжнародними ЗіП, вартісний обсяг яких зріс на 67% до 721 млрд. дол., - найвищий рівень з 2007 року. Обсяг таких угод в США зріс з 17 млрд. дол., у 2014 році до 299 млрд. дол., у 2015 році. Також значно збільшився обсяг таких угод в Європі (на 36%). Хоча ПІІ у вигляді міжнародних ЗіП можуть сприяти продуктивним інвестиціям, ряд угод, укладених в 2015 році, можна віднести на рахунок змін корпоративної конфігурації, включаючи податкові інверсії.

ПІІ в країнах, що розвиваються - за винятком фінансових центрів Карибського басейну - збільшилися до нового максимуму, 765 млрд. дол. (на 9%). Приплив ПІІ в країнах Азії, перевищив півтрильйона доларів, це свідчить про те, що цей регіон залишається найбільшим одержувачем ПІІ (діаграма 2.2).

Діаграма 2.2*

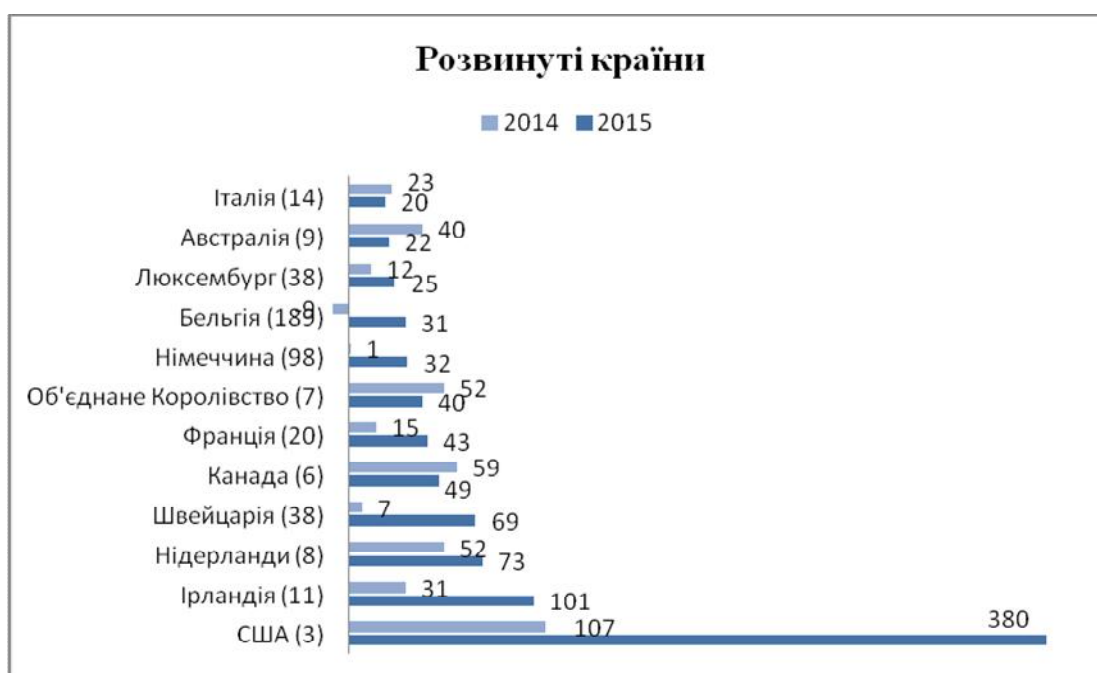


* Складено автором на основі джерела [17].

Країни, що розвиваються, як і раніше становлять половину з 10 країн - одержувачів найбільшого обсягу ПІІ (діаграма 2.3).

Діаграма 2.3

**Ввезення ПІІ, 20 країн - найбільших одержувачів в 2014-2015 роках
(млрд. дол.), (x) – місце країни в 2014 році.***



*Складено автором на основі джерела [17].

Що ж стосується вивезення ПШ, то після трьох років спаду, в розвинених країнах цей обсяг збільшився на 33% , що становило 1,1 трлн. доларів. В результаті чого, в 2015 році на розвинені країни припадало 72% глобального експорту ПШ, що призвело до зростання на 61% в порівнянні з 2014 роком. Це збільшення на 11 п.п. позначило кінець майже безперервного спаду, що почався в 2007 році. Незважаючи на це збільшення вивезення ПШ з розвинених країн залишається на 40% нижче максимуму, досягнутого в 2007 році. Європа стала в 2015 році найбільшим регіоном-інвестором в світі, вивізни ПШ на 576 млрд. доларів. Проте

Сполучені Штати Америки залишаються найбільшим інвестором в світі; наступний найбільший інвестор - Японія (діаграма 2.4).

На противагу вищесказаному, в більшості регіонів країн, що розвиваються і країн з перехідною економікою вивезення ППІ скоротилося. Це було пов'язано з поєднанням проблем, включаючи зниження цін на сировину і знецінення національної валюти, а також з геополітичними ризиками. На тлі загальної тенденції зниження вивезення ППІ з країн, що розвиваються і країн з перехідною економікою, Китай виглядав помітним виключенням: обсяг вивезення ППІ залишився високим, збільшившись з 123 млрд. дол., до 128 млрд. дол., що дозволило йому зберегти своє місце третього за величиною інвестора в світі.

Діаграма 2.4

**Вивіз ППІ, 20 країн - найбільших джерел ППІ в 2014 і 2015 роках
(млрд. дол.), (x) – місце країни в 2014 році.***





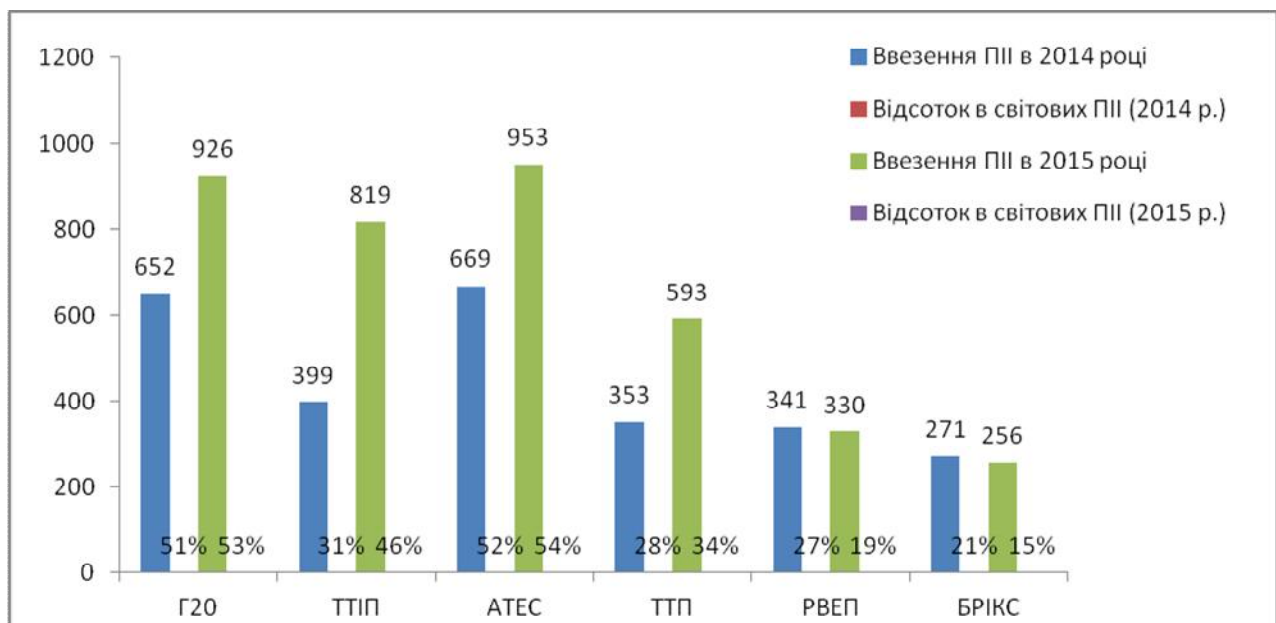
*Складено автором на основі джерела [17].

Значна частина глобальних ПІІ припадає на великі економічні об'єднання. На Г20, Трансатлантичне торгово-інвестиційне партнерство, Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво, транстихоокеанське партнерство, Регіональне всеосяжне економічне партнерство і БРІКС припадає значна частка глобальних потоків ПІІ (діаграма 2.5). За винятком БРІКС, великі внутрішньо групові ПІІ, що становлять приблизно від 30% до 63% притоку в цих групах.

Діаграма 2.5

Притік ПІІ в деяких великих об'єднаннях в 2014 і 2015 роках

(млрд. дол., %)*



*Складено автором на основі джерела [17].

Примітка: В порядку спадання суми накопичених ПІІ в 2015 році. Г20 - тільки 19 країн членів Г20 (за винятком Європейського союзу); ТТІП - Трансатлантична торгово-інвестиційне партнерство (в стадії переговорів); АТЕС - Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво; ТТІП - транстихоокеанське партнерство; РВЕП - Регіональне всеосяжне економічне партнерство (в стадії переговорів); БРІКС - Бразилія, Російська Федерація, Індія, Китай і Південна Африка.

За останні роки спостерігалось скорочення ПІІ в первинному секторі та зростання в обробній промисловості. Транскордонні угоди ЗіП в обробній промисловості досягли за минулі періоди максимуму в абсолютному вираженні (388 млрд. дол., у 2015 році), перевищивши попередній рекорд 2007 року. В результаті частка обробної промисловості перевищила в 2015 році 50% міжнародних ЗіП. І навпаки, ПІІ в первинному секторі зазнали негативного впливу м'яких цін на сировину, що призвело не тільки до скорочення планованих капіталовкладень, а й до різкого падіння реінвестованого прибутку. На глобальному рівні скорочення ПІІ в видобувних галузях позначилося на загальному обсязі потоків ПІІ, особливо в країнах, що розвиваються. У 2014 році на сектор послуг припадало 64% всіх ПІІ в світі (діаграма 2.6).

Діаграма 2.6*



*Складено автором на основі джерела [17].

У 2015 році зросло міжнародне виробництво закордонних філій ТНК. Обсяг продажів і додана вартість збільшилися, відповідно, на 7,4% і 6,5%. Число зайнятих на іноземних філіях досягло 79,5 млн. осіб (таблиця 2.1). Однак норма

прибутку на ПІІ філій іноземних компаній у приймаючих країнах знизилася – з 6,7% в 2014 році до 6,0% в 2015 році.

Таблиця 2.1*

Показники	Окремі показники ПІІ і міжнародного виробництва, 2015 рік та окремі роки				
	Вартість в поточних цінах (млрд. дол.)				
	1990 р.	2005-2007 рр. (в середньому до кризи)	2013 р.	2014 р.	2015 р.
Притік ПІІ	207	1418	1427	1277	1762
Відтік ПІІ	242	1445	1311	1318	1474
Накопичений притік ПІІ	2077	14500	24533	25113	24983
Накопичений відтік ПІІ	2091	15104	24665	24810	25045
Дохід від ввезених ПІІ	75	1025	1526	1595	1404
Норма прибутку на ввезені ПІІ	4,4	7,3	6,5	6,7	6
Дохід від вивезення ПІІ	122	1101	1447	1509	1351
Норма прибутку на вивезені ПІІ	5,9	7,5	6,1	6,3	5,6
Міжнародні ЗіП	98	729	263	432	721
Продажі іноземних філій компаній	5101	20355	31865	34149	36668
Додана вартість (продукції) філій іноземних компаній	1074	4720	7030	7419	7903
Загальні активи філій іноземних компаній	4595	40924	95671	101254	105778
Експорт філій іноземних компаній	1444	4976	7469	7688	7803
Зайнятість на філіях іноземних компаній (тис. чол.)	21454	49565	72239	76821	79505
Довідково : - ВВП	22327	51288	75877	77807	73152
- валове нагромадження основного капіталу	5072	11801	18753	19429	18200
- отримані роялті та ліцензійні виплати	29	172	298	311	299
- експорт товарів і послуг	4107	15034	23158	23441	20861

*Складено автором на основі джерела [17].

Потоки прямих іноземних інвестицій, як очікується, скоротяться в 2016 році як у розвинених, так і в країнах, що розвиваються. ЮНКТАД прогнозує ймовірне зниження потоків ПІІ на 10-15% в 2016 році та в середньостроковій перспективі потоки ПІІ, згідно з прогнозами, відновлять зростання в 2017 році і перевершать кордон 1,8 трлн. дол., в 2018 році.

Операції міжнародних ЗіП на початку 2016 року підтверджують прогнозоване скорочення припливу ПІІ. Сума угод, оголошених в перші чотири місяці (включаючи вилучення інвестицій), була на 32% нижче, ніж в той же період 2015 року. Це скорочення відображає нові заходи, яких вживає міністерство фінансів Сполучених Штатів для обмеження корпоративних інверсій, які вже привели до скасування оціненого в 160 млрд. дол., злиття фармацевтичної компанії "Пфайзер" (Сполучені Штати) з компанією "Аллерган ПЛК" в Ірландії.

Інвестиційні тенденції за регіонами.

В Африці приплив ПІІ знизився в 2015 році до 54 млрд. дол., що призвело до скорочення на 7% в порівнянні з попереднім роком. Підйом ПІІ в Північній Африці був з надлишком перекритий зменшенням їх припливу в країни Африки на південь від Сахари, особливо в Західній і Центральній Африці. Низькі сировинні ціни збивали приплив ПІІ в країни, економіка яких заснована на експлуатації природних ресурсів. Очікується, що в 2016 році приплив ПІІ в Африку покаже помірне зростання внаслідок заходів лібералізації і запланованої приватизації державних підприємств.

У країнах, що розвиваються (Азії) відзначено зростання припливу ПІІ на 16%, до 541 млрд. дол., що досягло нового рекордно високого рівня. Таке значне зростання було зумовлене високими показниками країн Східної і Південної Азії. Очікується, що в 2016 році приплив ПІІ сповільниться і повернеться до рівня 2014 року. Вивіз ПІІ з регіону, скоротився приблизно на 17%, до 332 млрд. дол., - перше зниження з 2012 року.

Приплив ПІІ в Латинську Америку і Карибський басейн - виключаючи офшорні фінансові центри, залишався в 2015 році на колишній позначці 168 млрд. доларів. В Південній Америці зростання ПІІ стримувалося через уповільнене зростання внутрішнього попиту і погіршення "умов торгівлі", які були викликані падінням цін на сировину. І навпаки, в Центральній Америці в 2015 році відзначалася позитивна динаміка завдяки зростанню ПІІ в обробній промисловості.

У країнах з перехідною економікою приплив ПІІ продовжив зниження до рівнів майже десятирічної давності, внаслідок поєднання низьких сировинних цін, зниження кон'юнктури на внутрішніх ринках і впливу обмежувальних заходів / геополітичної напруженості. Вивіз ПІІ з цього регіону також сповільнилося в умовах більш обмеженого доступу до міжнародних ринків капіталу. Після спаду 2015 року приплив ПІІ до країн з перехідною економікою, як очікується, покаже помірне зростання.

Після трьох років зниження припливу ПІІ в розвинені країни різко зросло, досягнувши самого високого рівня з 2007 року. Головним фактором цього були виключно високі суми угод міжнародних ЗіП серед розвинених країн. Оголошені інвестиції в нові проекти також залишалися високими. Вивіз ПІІ цієї групи різко виріс. Якщо не брати до уваги можливість ще однієї хвилі міжнародних угод ЗіП і змін конфігурації корпорацій, то відновлення вивозу ПІІ навряд чи продовжиться в 2016 році в світлі уповільнення динаміки зростання в деяких великих розвинених країнах до кінця 2015 року.

Приплив ПІІ в групу країн з структурно слабкою і вразливою економікою показав помірне зростання на 2%, досягнувши 56 млрд. доларів. Країни, що розвиваються в даний час є основними джерелами інвестицій у всіх категоріях цих країн. Приплив в найменш розвинені країни (НРК) підскочив на третину до 35 млрд. дол.; в тих які не мають виходу до моря, країнах, що розвиваються (НВМРС) і малих острівних державах, що розвиваються (МОРАГ) відзначалося зниження припливу ПІІ відповідно на 18% і 32%. Розходяться тенденції відображені і в прогнозах ПІІ по ним на 2016 рік. Якщо в НВМРС, як очікується, приплив ПІІ виросте, то для НРС і МОРАГ, разом узятих, прогнозовані обсяги ввезення ПІІ як і раніше будуть невисокі (див. додаток 1).

В світлі вищесказаного, залучаючи іноземні інвестиції будь-яка держава має намагатися гармонійно включити їх в загальний інвестиційний процес так, щоб вони ефективно працювали разом з внутрішніми інвестиціями, внутрішнім виробничим потенціалом країни. Цій меті служить інвестиційна політика держави. Вона базується на оптимізації виробництва для задоволення людських

потреб і на мінімізації використання природних ресурсів і має як внутрішні, так і зовнішні джерела.

Дослідження світових тенденцій галузевих розгалужень спрямованості ПП дає можливість стверджувати, що привабливим сектором глобальної економіки як і раніше залишається сфера послуг. Однак, в результаті підвищення світового попиту і цін на мінеральну сировину, частка добувної промисловості в світовому обсязі ПП зростає, хоча вона і залишається трохи нижче показників сектора послуг та обробної промисловості.

І нарешті, відзначимо, що на тлі збереження загальної економічної нестабільності і флуктуацій світової фінансової системи країни в усьому світі, швидше за все, будуть продовжувати курс на лібералізацію своїх торгових і інвестиційних режимів. У список засобів, які в подальшому будуть сприяти розвитку світових ПП можна включити наступні: права на реєстрацію торгових представництв, надання режиму найбільшого сприяння або національного режиму, мораторій на введення обмежень і зобов'язань подальшого скорочення інвестицій державними органами, субсидій, переміщення основного персоналу, оподаткування, а також створення рівних умов для всіх підприємств-інвесторів, спрощення доступу іноземних компаній та приватних осіб на внутрішній ринок послуг, забезпечення ефективного захисту прав інтелектуальної власності, надання гарантій від експропріації та націоналізації і т. д .

3. Удосконалення залучення прямих іноземних інвестицій в Україну

Згідно з Законом України «Про режим іноземного інвестування» [1], під іноземними інвестиціями в Україні розуміють — всі види цінностей, що вкладаються безпосередньо іноземними інвесторами в об'єкти інвестиційної діяльності згідно з чинним законодавством України.

Активізація інвестиційної діяльності є важливою передумовою економічного зростання. В сучасних умовах інвестиції відіграють важливу роль як засіб виходу з економічної кризи, оскільки сприяють структурним зрушенням в економіці, забезпеченню технічного і технологічного прогресу, підвищенню якісних показників господарської діяльності. Уряд до ключових завдань, згідно державних програм активізації розвитку економіки, відносить якнайширше залучення інвестиційних капіталів, які стануть джерелом нових знань, технологій і принципів управління, підвищення зайнятості [21].

При надходженні ПІІ важливу роль відіграє організаційно-економічний механізм регулювання припливу іноземних фінансових ресурсів для забезпечення стабільного економічного розвитку держави. Під цим механізмом розуміємо сукупність організаційних, правових, економічних, грошово-кредитних державних заходів, які активно впливають на процес та якість залучення іноземних інвестицій задля підтримання економічного розвитку держави. На рис. 3.1 наведена структурна схема організаційно-економічного механізму регулювання ПІІ.

Сама структура механізму складається із декількох підсистем: організаційної, законодавчої та економічної. До організаційної підсистеми відносяться інституції, які курують надходження прямих іноземних інвестицій: Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України, Міністерство економіки, Міністерство фінансів.

Законодавча підсистема представлена законами та нормативними актами, які регулюють надходження іноземних інвестицій: “Про режим іноземного інвестування”, “Про інвестиційну діяльність”, “Про банки і банківську діяльність”, “Про зовнішньоекономічну діяльність”, Господарським кодексом, а

також іншими нормативно-правовими документами. До економічної підсистеми можемо віднести макроекономічне середовище: ставки оподаткування, пільги, дотації. Враховуючи діяльність цих підсистем сукупність інструментів забезпечення соціально-економічного розвитку при надходженні іноземних інвестицій можна поділити на дві категорії: адміністративні та економічні.

Рисунок 3.1*



Рис. 3.1 Структурна схема організаційно-економічного механізму регулювання прямих іноземних інвестицій.

*Складено автором.

Однак, можемо відмітити, що у цих законах не прописані галузі, у які доступ іноземних інвестицій є обмеженим. Хоча у законі “Про основи національної безпеки” у статті 7 відмічено небезпечно для економічної незалежності України зростання частки іноземного капіталу у стратегічних галузях економіки [18], а також у Стратегії національної безпеки зазначається, що відбувається монополізація іноземним капіталом певних стратегічно важливих

галузей національної економіки, що загрожує стабільності окремих товарних ринків [24].

Так, російські вчені дійшли висновку, що максимальне порогове значення інвестицій нерезидентів в акції країн, що здійснюють трансформацію свого економічного середовища, становить 25 %, а інвестицій нерезидентів у деривативи акцій та облігацій – до 30 % [27, с. 370]. Тому на нашу думку доцільним є зазначення у законодавчих актах (ЗУ “Про режим іноземного інвестування”) та нормативних документах стратегічних галузей економіки, іноземне інвестування яких зумовить небажані наслідки для національної та економічної безпеки.

Основними заходами, які спрямовані на подолання негативного впливу іноземних інвестицій в Україні є стимулювання припливу ефективного капіталу та зменшення обсягу псевдоефективних інвестицій. (табл.3.1).

Таблиця 3.1*

Інструменти та важелі подолання негативного впливу іноземних інвестицій в Україні

Заходи	Політико-правові чинники	Економічні чинники
Стимулювання припливу ефективного капіталу	<ul style="list-style-type: none"> ✓ реформування роботи державного агентства інвестицій та управління національними проектами; ✓ законодавче визначення пріоритетних для іноземного інвестування галузей. 	<ul style="list-style-type: none"> • надання державних пільг суб'єктам господарювання при інвестуванні у пріоритетні галузі (авіабудування, ІТ-сектор, машинобудування тощо); • покращення інвестиційного клімату, з метою створення стабільного і передбачуваного середовища функціонування підприємницької діяльності; • державні пільги при інвестуванні у слаборозвинені регіони при створенні відповідної кількості нових робочих місць; стимулювання розвитку внутрішнього інвестування; • підтримка стабільного курсу гривні з метою уникнення девальваційних очікувань, що призведуть до відпливу інвестицій; • активне використання механізму державно-приватного партнерства.

Зменшення обсягу псевдоефективних інвестицій	✓ законодавче обмеження інвестування окремих галузей, що становлять основу національної безпеки.	• обмеження на вивезення прибутків з високооборотних галузей терміном на 3 роки від початку прибуткової діяльності (фінансове посередництво, торгівля, операції з нерухомістю); стимулювання розвитку внутрішнього інвестування.
--	--	--

*Складено автором на основі джерела [28].

Псевдоефективні іноземні інвестиції в нашому розумінні – це такі інвестиції, що залучаються у високоприбуткові галузі економіки і не посилюють конкурентних позицій країни на світових ринках, не сприяють соціально-економічному розвитку держави.

Україні при здійсненні реформ щодо привабленні іноземного капіталу варто звернутися до міжнародного досвіду адресного підходу до пошуку та залучення іноземних інвестицій чи до політики таргетування. Методика полягає у дослідженні стратегічних пріоритетів та мотивів підприємств у тих галузях, що володіють перспективами розвитку в країні-акцепторі у відповідності з аналізом галузевої інфраструктури. Політика таргетування інвестицій дає переваги в умовах загостреної конкуренції за інвестиції та слугує важливим інструментом для досягнення пріоритетних завдань в країні.

Слушним є розпорядження кабінету міністрів України про затвердження переліку пріоритетних галузей економіки, у які варто залучати іноземні інвестиції (рис 3.2).

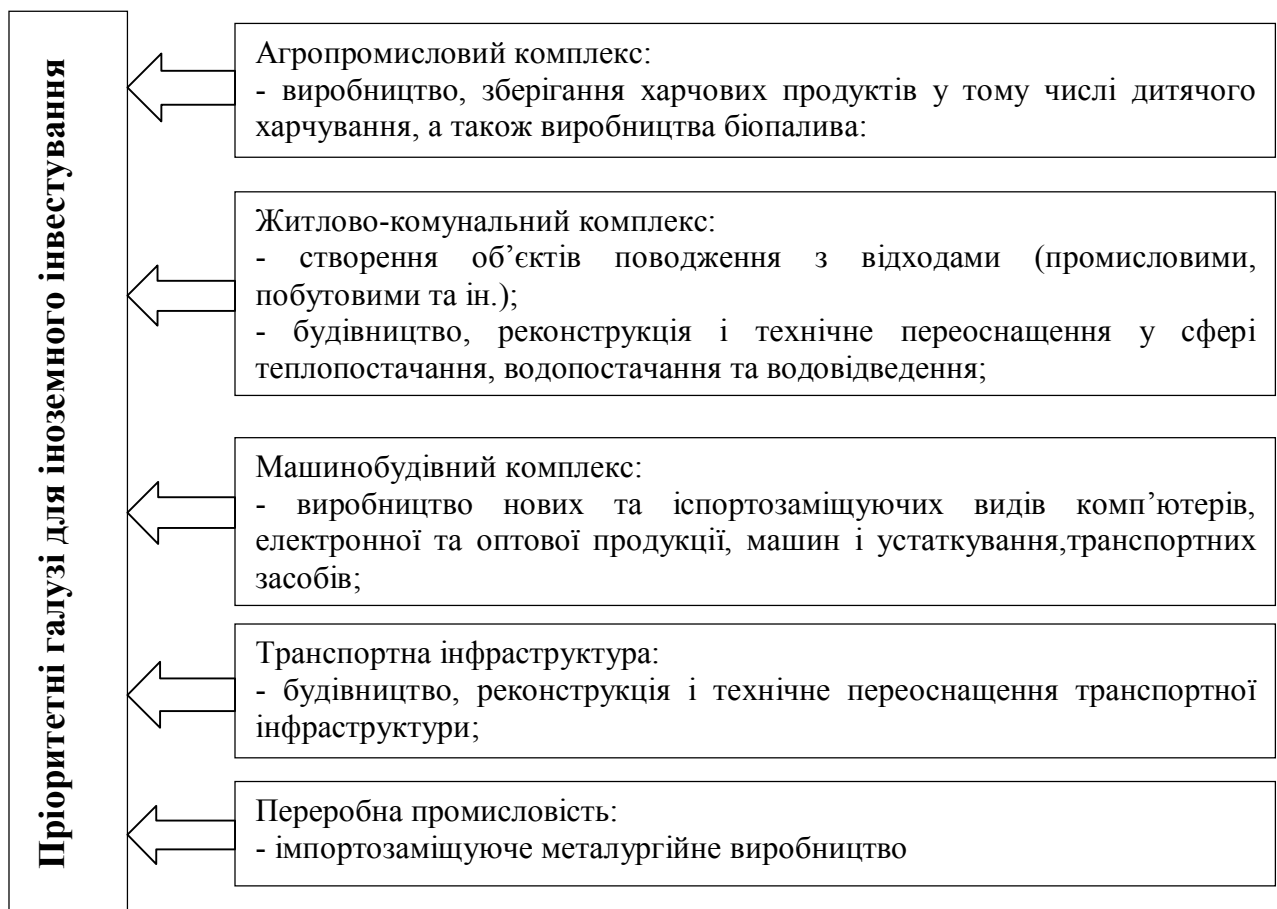


Рис.3.2. Пріоритетні галузі вітчизняної економіки для інвестування

*Складено автором на основі джерела [26].

Але доцільно також було б запропонувати розширити цей перелік виробництвом програмного забезпечення, зважаючи на світову тенденцію до сервісізації глобальної економіки. Досить важливим є розробка моделі взаємин з іноземним інвестором задля максимального спрямування фінансових ресурсів у виробничу сферу [22, с. 61]. Також здійснюється акцент на необхідності забезпечення високої динаміки промислового зростання при одночасній модифікації джерел його конкурентоспроможності, технологічному оновленні виробничої бази, що пов'язується з інноваційною діяльністю [22, с. 70].

Першочерговими галузями-реципієнтами повинні стати не фінансовий сектор, а обробна промисловість. Для України можна запропонувати залучення іноземних інвестицій у виробництво автотранспорту та авіабудування.

Окрім обробної промисловості та сільського господарства можемо рекомендувати залучення іноземних інвестицій у сервісні центри: логістичні центри, де розміщуються потужні термінали, склади, перевантажувальні комплекси та інша транспортна інфраструктура для всесторонньої обробки значних обсягів експортно-імпортних і транзитних вантажів. Завдяки вигідному географічному розташуванню Україна активно використовує свій транзитний потенціал, однак можливим видається покращення як інфраструктури сполучення, так і організації транспортування. Доцільним видається розміщення таких логістичних центрів у прикордонних областях, що дозволить суттєво скоротити час доставки вантажів, та посилити ефективність використання транспортного потенціалу України. Як приклад може бути використана Закарпатська область. Зараз основними країнами відправниками вантажів через Закарпаття є Італія, Угорщина, Словаччина, Словенія, Румунія, Австрія. Серед країн-одержувачів лідирує РФ, далі – Румунія, Польща, Білорусь, Молдова, Німеччина [23].

Отож, для України буде доцільним законодавче закріплення інвестиційних стимулів у вигляді податкових пільг при виконанні інвестором вимог щодо обсягу інвестицій, терміну дії проекту, створення нових робочих місць та сфери інвестування. Ще одним важливим методом залучення іноземних інвестицій є використання державно-приватного партнерства (ДПП), що дозволить здійснити модернізацію економіки України та вирішити ряд важливих соціально-економічних проблем.

Світова практика засвідчує позитивний досвід використання ДПП у спорудженні автомобільних доріг, об'єктів охорони здоров'я, водопостачанні та водовідведенні, рекреаційних галузях. Механізм ДПП дозволяє залучити інвесторів у ті галузі, які є найбільш важливими для функціонування економічної системи, однак відзначаються низькою прибутковістю та оборотністю коштів.

Окрім вищенаведених методів, основним фактором, що перешкоджає припливу інвестицій є несприятливий інвестиційний клімат України. Інвестиційний клімат здійснює вагомий вплив на приплив іноземних інвестицій,

оскільки він представляє характеристику політичного, соціального, економічного становища в країні, зокрема державну політику щодо іноземних інвестицій, традиції дотримання міжнародних угод, схильність до націоналізації іноземної власності, участь в системі міжнародних договорів, сталість державних інституцій і спадковість політичної влади, прагматичність економічної політики держави, ефективність роботи державного апарату [20, с. 173].

Поліпшення інвестиційного клімату в Україні пов'язують, насамперед, з підвищенням рівня політичної стабільності. Також важливою складовою є підвищення стабільності законодавчого поля. До чинників, які мали негативний вплив можна віднести відсутність системного підходу до змін у законодавстві, проведення судової реформи, яка не породжує єдності судової практики та призводить до правових протиріч, низька якість законів, що забезпечують захист прав інвесторів та права на інтелектуальну власність.

Передумовою ефективного використання переваг фінансової глобалізації для країн з нестабільними фінансовими ринками є якість регулювання цих ринків (зокрема, саме слабка система регулювання була однією з основних причин кризи 2008 р.) та забезпечення розкриття належної інформації. Загалом, метою державної політики, спрямованої на регулювання інвестиційного процесу, має бути не тільки залучення інвестицій, а й активізація підприємницької діяльності, стабілізація фінансового ринку і зростання доходів населення.

Однак на даному етапі механізм ефективного використання фінансових ресурсів не створено, а грошово-кредитній політиці в Україні властива певна спрямованість на розв'язання внутрішніх проблем фінансового ринку. Це пояснюється тим, що у центрі уваги цієї політики була стабілізація курсу національної валюти і збільшення привабливості ринку державних цінних паперів для іноземних інвесторів, внаслідок чого фінансово-кредитна політика держави часто була відірваною від реального сектора економіки. Таким чином відбувається активне інвестування банківського сектору, що пов'язано із низькою привабливістю реального сектора. Потенційних інвесторів приваблює вкладання коштів у набагато дохідніші, надійніші та ліквідніші фінансові активи, зокрема в

цінні папери. Для виходу із такої ситуації доцільним видається усунення штучних переваг фінансового сектору перед реальним за допомогою зваженої кредитної і процентної політики.

Ще одним можливим варіантом приваблення іноземних інвестицій є відновлення функціонування СЕЗ/ВЕЗ. Однак можна виявити декілька дискусійних положень. Для того щоб СЕЗ/ВЕЗ була привабливою для ефективних іноземних інвестицій необхідно є, в першу чергу, розвинена інфраструктура, починаючи від автомобільних шляхів, закінчуючи високошвидкісним Інтернетом. Орієнтацію вітчизняних СЕЗ/ВЕЗ на залучення будь-яких інвестицій – без чіткого акцентування доцільності залучення саме технологічних компаній – слугує не менш переконливим негативним прикладом [25]. Доцільним та ефективним буде відновлення СЕЗ/ВЕЗ в тому випадку, якщо відбуватиметься залучення технологічних експортноорієнтованих компаній на ці території. Розміщення технологічного виробництва дозволить посилити сприятливий ефект пільгового оподаткування СЕЗ/ВЕЗ.

Як і в більшості країн, де економічний розвиток ще не знаходиться на достатньому рівні, в Україні спостерігається нестача внутрішніх інвестиційних ресурсів для забезпечення достатнього економічного розвитку. Тому для надання імпульсу до економічного розвитку використовують ПІІ. Проте українська економіка не може орієнтуватися виключно на іноземні інвестиції у своєму розвитку. Як зазначає О. Власюк, основним джерелом розвитку економіки є внутрішні інвестиції. Хоча іноземні інвестиції сприяють модернізації виробництва і забезпечують динамічність розвитку окремих підприємств і галузей, проте ні одній країні не вдалося забезпечити економічне зростання за рахунок самих лише іноземних інвестицій [19, с.5-6].

Саме завдяки внутрішній інвестиційній активності стало можливим економічне піднесення “нових індустріальних країн” Азії: Тайваню, Сінгапуру, Гонконгу, Південної Кореї. У цих країнах було створено за короткий період стійкі економічні структури, що здатні адаптуватися до кон’юнктури світового ринку.

Вищеперелічені заходи як інституційні, так і економічні дозволять посилити економічний розвиток України шляхом зменшення надходження псевдоефективних інвестицій та інтенсифікації припливу ефективних іноземних інвестицій. Проте можемо констатувати, що за допомогою ефективного іноземного інвестування можливим є досягнення модернізації та інтенсифікації розвитку окремих підприємств чи навіть галузей. Однак на макрорівні акцент лише на розвитку за допомогою іноземного інвестування не впливатиме на стабільність та якісний розвиток, особливо в найсучасніших та високотехнологічних секторах.

Висновки і пропозиції

Структурна динаміка світової економіки вирішальною мірою залежать від здатності її суб'єктів ефективно використовувати інвестиційні ресурси розвитку. Характерною особливістю сучасного світу є прискоренні темпи глобалізації та інтернаціоналізації. Найбільш яскраво це прослідковується у щорічних зростаннях загальних обсягів міжнародного руху капіталу, у вигляді прямих іноземних інвестицій.

Проведене дослідження свідчить про поступові зміни в структурі інвестиційних потоків. Після глобальної фінансово-економічної кризи 2008-2009 років потоки прямих іноземних інвестицій в 2015 році досягли найвищого рівня підскачавши на 38% до 1 762 млрд. дол. Основним фактором глобального підвищення, стало різке зростання суми угод міжнародних злиттів і поглинань. Зменшується концентрація більшості інвестицій у розвинених країнах, та відповідно відбувається збільшення обсягів надходжень ПІІ у країни що розвиваються, зокрема до Азії. Зростають загальні обсяги інвестицій у сферу послуг. В більшості регіонів країн, що розвиваються і країн з перехідною економікою вивезення ПІІ скоротилося. Це було пов'язано з поєднанням проблем, включаючи зниження цін на сировину і знецінення національної валюти, а також з геополітичними ризиками.

Цілеспрямована зовнішньоінвестиційна політика повинна стати пріоритетним напрямком діяльності кожної держави. Створення привабливого інвестиційного клімату має базуватися на принципах загальнодержавних пріоритетів щодо іноземного інвестування. Залучення іноземних інвестицій сприятиме ефективному розвитку економіки, а також підвищення конкурентоспроможності країни на світовому ринку.

З метою оптимізації участі України вважаємо за доцільне на державному рівні обмежити вивіз капіталу з країни, стимулювати його реінвестування, підвищити зацікавленість потенційних інвесторів у внесках коштів у виробничу сферу, удосконалити систему ліцензування й контролю за рухом капіталу в

Україні та за її межами, установити чіткі строки функціонування інвестиційного капіталу. Іноземне інвестування повинне розглядатися як імпульс до економічного росту, а не замітник внутрішніх інвестицій.

У результаті проведеного дослідження встановлено, що особливостями залучення іноземних інвестицій до України в умовах формування сучасного глобального простору є орієнтованість на внутрішнього споживача, вкладання інвестицій у підприємства з більш високим рівнем рентабельності та швидким строком окупності.

Головними проблемами у залученні іноземних інвестицій на сьогодні є: політична та законодавча нестабільність, відсутність надійних гарантій захисту від змін українського законодавства, значний податковий та адміністративний тиск, високий рівень корумпованості та бюрократизму, значний рівень інфляції в країні та складність реєстраційних, ліцензійних і митних процедур. Основними шляхами вирішення даних проблем можуть бути: створення системи інституцій і механізмів, що полегшують діяльність інвесторів в Україні та здійснення скоординованої інформаційно-маркетингової політики, що суттєво покращить інвестиційну привабливість України у світі.

Список використаної літератури:

1. Про режим іноземного інвестування : Закон України від 19.03.1996 р. №93/96 : за станом на 15.01.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Реверчук С. К. Инвестология: наука про інвестування: [Навч.посібник] / С. К.Реверчук , Н. Й. Реверчук, І. Г. Скоморович [та ін.]. – Атіка, 2001. – 264 с.
3. Hymer, Stephen H. The International Operations of National Firms: A Study of Direct Foreign Investment / Hymer, Stephen H. – (MIT Press), 1976. – 253 с.
4. Приходько С. В. Российские прямые инвестиции за рубежом: основные тенденции и последствия для национальной экономики / С. В.Приходько, А. А. Пахомов, Н. П. Валовик // Институт экономики переходного периода. – 2008. – 126 с.
5. Dunning, J.H. Multinational Enterprises and Global Economy / Dunning, J.H. – Reading: Addison – Wesley Publishing Company. – Chapter 3.
6. Пересада А. А. Управління інвестиційним процесом: [монографія]/ А.А. Пересада. – К. : Лібра, 2002. – 472 с.
7. Рогач О. І. Міжнародні інвестиції: Теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій: [Підручник]/ О. І. Рогач. – К.: Либідь, 2005. -720 с.
8. Тесля С. М. Прямі іноземні інвестиції як економічна категорія, їх суть та класифікація / С. М. Тесля // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип.19.3. – С. 131-139.
9. Сайт The World Bank. – Режим доступу : http://info.worldbank.org/etools/kam2/KAM_page5.asp.
10. Бланк И. А. Основы инвестиционного менеджмента [Текст] / И. А. Бланк. Т. 1. – К. : Эльга-Н ; Ника-Центр, 2001. – 536 с.
11. Бочаров В. В. Инвестиционный менеджмент [Текст] / В. В. Бочаров. – СПб. : Изд. "Питер", 2000. – 160 с.

12. Гитман Л. Дж. Основы инвестирования [Текст] / Л. Дж. Гитман ; пер. с англ. – М. : Дело, 1997. – 1008 с.
13. Інвестиційний менеджмент: підручник [Текст] / В. М. Гриньова, В. О. Коюда, Т. І. Лепейко та ін. – Х. : ІНЖЕК, 2011. – 544 с.
14. Матюшенко І. Ю. Іноземні інвестиції : навч. посібн. [Текст] / І. Ю. Матюшенко, В. П. Божко ; М-во освіти і науки України. – К. : Про- фесіонал, 2005. – 336 с.
15. Сучасні тенденції руху міжнародного капіталу в умовах глобалізації світової економіки / [Електронний ресурс] // Т.Ю. Шаповалова — Режим доступу: <http://www.kpi.kharkov.ua/archive.pdf>
16. Потоків прямих іноземних інвестицій: тенденції та вплив на економічне зростання / Т.А. Бойко // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Управління. – 2013. – Вип. 4. – С. 211-219. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nvamu_upravl_2013_4_28.pdf
17. ©ЮНКТАД, база даних ПИИ/МНП [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.unctad.org/fdistatistics.
18. Закон України Про основи національної безпеки України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/964-15>.
19. Власюк О. С. Передмова // Іноземні інвестиції та національний капітал: парадигма взаємодії: Зб. наук. статей / Під ред. Я. А. Жаліла. – К.: Сатсанга, 2001. – С.3-7.
20. Мокій А. Регіонально-секторальна модель зовнішньоекономічної інтеграції: передумови і стратегія реалізації / А. Мокій. – Львів: Коопосвіта, 1996. – 346 с.
21. Державна програма активізації розвитку економіки на 2013-2014 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=197032&cat_id=197031.
22. Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2013 році : Щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України. – К. : НІСД, 2013. – 256 с.

23. Програма економічних реформ на 2010-2014 роки “Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава” : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.president.gov.ua/docs/Programa_reform_FINAL_1.pdf

24. Стратегія національної безпеки України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://comevpoint.rada.gov.ua/komevpoint/control/uk/publish/article;jsessionid=7936030F383E0216295E8875CDCB987E?art_id=50479&cat_id=47115.

25. Шевчук В. Можливості ренесансу вітчизняних СЕЗ/ВЕЗ на інвестиційно-інноваційній основі в Україні /В. Шевчук, Н. Черкас : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // <http://mev.lac.lviv.ua/downloads/vyklad/cher-kas/Shevchuk-07-6SEZ..pdf>.

26. Розпорядження кабінету міністрів від 14 серпня 2013 р. № 843-р Про затвердження переліку пріоритетних галузей економіки : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/843-2013-%D1%80/para7#n7>.

27. Экономическая безопасность России: Общий курс : учебник / [Б. В. Губин, В. И. Павлов, Е. А. Иванов, М. И. Гельвановский и др.] ; под ред. В. К. Сенчагова. – 3е изд. – М.: Дело, 2005. – 896 с.

28. Музиченко А. С. Інвестиційна діяльність в Україні. Проблеми регулювання : навч. посіб. [Текст]/А.С.Музиченко. – К. : Кондор, 2009. – 406 с.

Додаток 1*

Приплив ПІІ, по регіонах в 2013-2015 роках (млрд. дол. і відсотки)						
Регіони	Обсяги ввезення ПІІ			Обсяги вивезення ПІІ		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Світ	1427	1277	1726	1311	1318	1474
Країнах з розвинуеною економікою	680	522	962	826	801	1065
Європа	323	306	504	320	311	576
Північна Америка	283	165	429	363	372	367
Країнах що розвиваються	662	698	765	409	446	378
Африка	52	58	54	16	15	11
Азія	431	468	541	359	398	332
Схід і Південно-Східній Азії	350	383	448	312	365	293
Південна Азія	36	41	50	2	12	8
Західна Азія	46	43	42	45	20	31
Латинської Америки і Карибського басейну	176	170	168	32	31	33
Океанія	3	2	2	2	1	2
Країнах з перехідною економікою	85	56	35	76	72	31
Країни зі структурно слабкою і малою економікою	52	55	56	14	14	8
НРС	21	26	35	8	5	3
НВМРС	30	30	24	4	7	4
МОРАГ	6	7	5	3	2	1
Частка в світі потоків прямих іноземних інвестицій, %						
Країнах з розвинуеною економікою	47,7	40,9	54,6	63	60,7	72,3
Європа	22,7	24	28,6	24,4	23,6	39,1
Північна Америка	19,8	12,9	24,3	27,7	28,2	24,9
Країнах що розвиваються	46,4	54,7	43,4	31,2	33,8	25,6
Африка	3,7	4,6	3,1	1,2	1,2	0,8
Азія	30,2	36,6	30,7	27,7	30,2	22,5
Схід і Південно-Східній Азії	24,5	30	25,4	23,8	27,7	19,9
Південна Азія	2,5	3,2	2,9	0,2	0,9	0,5
Західна Азія	3,2	3,4	2,4	3,4	1,5	2,1
Латинської Америки і Карибського басейну	12,3	13,3	9,5	2,5	2,4	2,2
Океанія	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1
Країнах з перехідною економікою	5,9	4,4	2	5,8	5,5	2,1
Країни зі структурно слабкою і малою економікою	3,6	4,3	3,2	1,1	1,1	0,5
НРС	1,5	2,1	2	0,6	0,4	0,2
НВМРС	2,1	2,3	1,4	0,3	0,5	0,2
МОРАГ	0,4	0,6	0,3	0,2	0,1	0,1

*Складено автором на основі джерела [17].

